

Az elmebetegség és elmeengesség jelentősége a büntetőjogi beszámíthatóság szempontjából.*

1. A tételes törvények elvi álláspontja a büntetőjogi beszámítás kérdésében.

Évezredek óta állandóan foglalkoztatja a bölcseleket**, a theologusokat és a jogászokat, korunkban pedig a lélektan művelőin felül főleg a jogtudósokat, a törvény-előkészítőket és a gyakorlati jogélet munkásait a beszámíthatóság nagy kérdése, melynek hátterében a szabad akarat és a determinismus tana van.

Habár az emberi elme e tárgy körül évezredek óta végzi szakadatlan munkáját, mégis tudvalevőleg a beszámítás tanának alapkérdéseire nézve napjainkban is a legnagyobb ellentéteket találjuk. Mindamellett újabban egy jelentős fordulat állott be: a tudományos kutatás iránya és módszere egészen más lett, mint eddig, a mennyiben a beszámíthatóságot a jogtudomány napjainkban már nem speculativ bölcészeti okoskodással, hanem a természettudományi kutatási módszernek felhasználásával vizsgálja.

A tételes törvényhozások azonban még nincsenek azon az állásponton, a melyet az új irányok elfoglalnak. Ebből folyólag korunkban éles ellentét van egyrészt a tételes törvények rendelkezései, másrészt némely újabb büntetőjogi iskolák követőinek tanításai, illetőleg kívánalmi között.***

Míg a büntetőjognak újabb irányai, különösen pedig a bűnügyi embertani és a büntető szociológiai iskola követői azt állítják, hogy az embernek szabad akaratja nincs, amennyiben ő tisztán a külviszonyok által determinálva követi el a bűncselekményt, addig a régibb, de még nagy tulsúlyban levő, u. n. «klasszikus iskola» hívei, habár ezek közt is akadnak nagy számmal igen jelentékeny büntető jogtudósok (pl. Merkel), a kik a determinismus álláspontján vannak, nagyban és egészben véve azt a felfogást fejtik ki, a melyet a magyar büntetőtörvénykönyv is (76. §-ából világosan kivehetőleg) elfoglalt volt, t. i. hogy létezik «az akaratnak szabad elhatározási képessége». A ki ezen képesség birtokában cselekedett, az rendszerint beszámítható. A beszámíthatóság főfeltételének fentebb említett körülírása egy német jogtudós irodalmi tevékenysége folytán került büntetőtörvénykönyvünkbe. A régibb könyvek t. i., amelyek a beszámíthatóság kérdését néhány §-ban megoldották, helytelenül és siker nélkül megkísérelték azt, hogy felsorolják az elmebetegségnek azon főbb eseteit, a melyek a felismerési képességnek, vagy az öntudatnak megzavarásával jártak, s ezeket ilyen taxativ felsorolással kísérelték meg a büntető törvénykezés számára kodifikálni. Természetes, hogy ez az eljárás egészen helytelen volt azért, mert a törvényszéki elemekörtan haladásával az elmebetegség fajainak elnevezése változott, illetőleg az elmebetegségnek új kórformái állapítottak meg, s így az említett alapon szerkesztett törvénykönyvek néhány évtized múlva a gyakorlatban sokszor alkalmazhatatlanokká lettek. Az előbb említett felsorolást kísérelte meg

* Részlet szerzőnek a harmadik elmeorvosi értekezleten tartott előadásából.

** Már Aristoteles, a kit az emberiségnek minden időben a gondolkodásnak egyik legnagyobb herosa gyanánt kell tisztelnie, tüzetesen foglalkozott a beszámíthatóság tanával és idevágó nézeteit Loening tanár terjedelmes (357 lapra menő) kötetben fejti ki (Geschichte der strafrechtlichen Zurechnungslehre. I. 1903.) Aristoteles is tárgyalja a gyermekkor, gyengeelméjűség és az elmebetegség hatását a beszámíthatóságra. (Lásd Loening i. m. I. 240—244.)

*** Ez utóbbiakból elég legyenem az említett köteteket: Lombroso Uomo delinquente német fordítása «Der Verbrecher» (übersetzt von Fraenkel, Hamburg 1904.) I. kötet 300. és köv. 450. és köv. 478. és köv. II. kötet 57—252. lap) ugyanő «Die Uhrsachen und Bekämpfung des Verbrechens» (übersetzt von Kurella und Jentsch, Berlin. 1902.) 93. és köv., 326. és köv., Ferri Enrico La sociologie criminelle) Paris 1893. 261—393., 517—574; Garofalo Le criminologie (4-e éd. Paris 1895) 85. és köv.; Liszt «Die strafrechtliche Zurechnungsfähigkeit» (1896. Strafrechtliche Aufsätze II. 214—229.

több német partikularis büntetőtörvény is a XIX. század hetedik évtizedéig és ezt bírálta Berner berlini jogtanár, a ki ilyen felsorolás helyett általános körülírást javasolt. Az általa javaslatba hozott általános körülírás vétetett fel a német büntető kodexbe (51. §.) és ebből a magyar büntetőtörvénykönyvbe is átment.

Büntetőtörvénykönyvünk 76. §-ának ide vonatkozó része így hangzik: «Nem számítható be a cselekmény annak, a kinek elmetehetsége meg volt zavarva és emiatt akaratának szabad elhatározási képességével nem birt.» Ebből a rendelkezésből kitűnik, hogy a míg egyes magánjogi törvényeink (pl. 1877: XX. tcz. 28. §. b) p.) az elmeengességről külön rendelkezéseket tartalmaznak, addig büntetőtörvénykönyvünk nem szól az elmebetegségnek és elmeengességnek semmi fajáról, sem nem különíti el az elmebetegség és elmeengesség fogalmát, hanem általában csak az elmetehetség olyan megzavarását említi, a mely oly fokú volt, hogy miatta a vádlott nem birt. akaratának szabad elhatározási képességével. Ha a vádlott, habár csak részben is, birt ilyen elhatározási képességgel, akkor büntetőtörvénykönyvünk értelmében bűnösségét meg kell állapítani.

Ezekből következik, hogy a 76. § rendelkezésében a beszámíthatóság első és legfőbb feltétele «az akaratnak szabad elhatározási képessége», a miből viszont kétségtelen, hogy büntetőtörvénykönyvünk ép úgy, mint a többi tételes büntetőjog, indeterminista alapon áll. Ez álláspontnak lényege a következő: Büntetés csak oly cselekményért szabható ki, mely a tettesnek vagy részesnek beszámítható.

A beszámítás általában csak megállapítása annak, hogy valaki valamely tettért felelős. Különösen büntetőjogi beszámítás annak kimondása, hogy a törvényhozás büntető parancsának vagy tilalmának megszegése s így a külső változás, melyet a tettes vagy részes előidézett, vagy a mulasztás, melyet elkövetett, az ő bűnösségének következménye. A tételes jogok szerint az embernek csak oly cselekménye büntethető: a) melyet az ő akaratára lehet visszavezetni, b) melyre nézve megállapítható, hogy annak elkövetésekor akaratelhatározási képessége meg volt.

Az alanyi bűnösség tehát a büntetendőségnek első és legfontosabb feltétele.

2. A büntetőjogi beszámíthatóság fogalma és alkotó elemei.

A beszámíthatóság fogalmát büntetőtörvénykönyvünk nem határozza meg; azonban egyes, különösen a beszámíthatóságra vonatkozó rendelkezéseiből felismerhető, hogy e fogalom alkotó elemeihez tartozónak tekinti a következőket: 1. azt, hogy a cselekmény elkövetője öntudatának birtokában volt; 2. az akaratnak oly elhatározási képességét, melyet az elmebetegség, illetőleg az elmetehetségnek megzavarása kizár; 3. a cselekmény bűnösségének felismerésére szükséges belátási képességet.

Az, hogy büntetőtörvénykönyvünk e három alkotóelemet a beszámíthatósághoz megkivánja, 76. §-ából 84. §-nak első bekezdéséből és 88. §-ából határozottan kitűnik. A 76. §. ugyanis beszámíthatatlannak nyilvánítja az öntudatlan állapotban elkövetett cselekményt. A fiatalokura és a siketnémákra vonatkozó rendelkezések pedig (84. §. 1. bek. és a 88. §.) a harmadsorban említett előfeltételt írják elő.

Tételes jogunk rendelkezései feltételezik azt is, hogy a beszámítható embernek az öntudaton és belátási képességen felül kötelességérzete is van, illetőleg, hogy ő bir kötelességeinek tudatával s lelkiileg is képes uralkodni vágyain és szenvedélyein, továbbá tud különbséget tenni jó és rossz, erkölcsös és erkölcstelen, megengedett és tiltott, megengedett és büntetendő között. Amint a törvény előkészítésének történetéből megállapítható, tételes jogunk gondolatmenete e kérdésben a következő:

A beszámítható ember a bűncselekményre vezető indító

okok és a bűncselekménytől visszatartóztató akadályok és motivumok mérlegelése alapján relative szabad elhatározással dönt afelett, hogy elkövesse-e a büntetendő cselekményt vagy sem?

A 76. §-ban említett «szabad akaratelhatározási képesség» működését tételes jogunk körülbelül a következőleg képzelem. Képzetek támadván az emberi agyban, azok akár belső ható ingerek folytán, akár a külvilág részéről ható ingerek (pl. az éhség, a szomjúság ingere) következtében, az idegrendszer komplikált mechanizmusára hatnak, mint olyan körülmények, amelyek a bűncselekmény elkövetésére indítanak a tettet. A tettes viszont a maga kötelességérzetével, annak tudatával, hogy kiteszi magát az elítélésnek és a büntetendő cselekménytől visszatartóztató motivumok mérlegelésével, pl. a büntetés súlyának felismerésével stb. küzd ezen inger, illetőleg ezen, a cselekményre vezető motivumok hatása ellen. Ha le tudja őket küzdeni, hogy ha az ő akaratelhatározása oda fog konkludálni, hogy inkább lemond arról az élvezetről, amit neki a bűncselekmény elkövetése nyújtana, pl. — mondjuk — hogy bosszuvágyát kielégítse: akkor nem követi el a bűncselekményt; ellenben, hogy ha a tettes lelkében végbemenő mérlegelés révén inkább a bűncselekményre vezető indító okok lesznek a döntők, a determinálóbb sulyak, akkor követi a büntetendő cselekményt, dacára annak, hogy tudja, hogy esetleg büntetésnek teszi ki magát.

Elismerem ugyan, hogy a motivumoknak ez a mérlegelése a súlyosabb bünteteket megelőzőleg, továbbá a fegyelmezettebb akaraterejével, intelligenciával és fokozottabb kötelességérzettel megáldott egyéneknél rendszerint be szokott állani; de hamis a tételes jogunkban is elfogadott, a való életet nem kellően méltató, doctrinär álláspont egyrészt a pillanatnyi bűncselekménynél, másrészt annyiban, amennyiben sajnos, igen sok esetben az emberek nem rendelkeznek sem elég idővel, sem elég felismerési képességgel, illetőleg jog- és kötelességérzettel arra, hogy ez a mérlegelés olyan higgadt, olyan nyugodt és olyan természetes lefolyású legyen, mint azt a törvénynek elméletileg oda állított érvelése feltételezi.

Hamis ezenfelül a törvénynek kiindulási pontja, gyakran abból az okból, mert az esetek igen nagy számában a büntettesnél vagy a kötelességérzet nincs kifejlődve, vagy az erkölcsi érzet nincs meg (pl. az utcai csavargókban vagy az elzúllásnak indult fiatal koruaknál) vagy azért nincs meg ez a küzdelem, mert a cselekmény elkövetése pillanatában a tettes egészen más sulyt helyez a büntetendő cselekményre vezető motivumokra és az attól visszatartóztató motivumokat sokkal kevesebbre becsüli, mint később a cselekmény elkövetése után. Köztapasztalat, hogy néha egy egy szenvedély, bosszuvágy, egy érzés, egy inger, valamely vágyakozás oly mértékben tudja befolyásolni valakinek lelki világát, hogy míg csak ő az óhajtott bűncselekményt el nem követte, folytonosan ennek a momentumnak egyoldalul tud csak fontosságot tulajdonítani. Esetleg még figyelmeztetik is őt mások, hogy az erkölcsnek vagy az államnak törvényei tiltják, hogy ilyen cselekményt elkövessen: mindannak dacára ő nem bír sem azzal a nyugalommal, sem azzal a megfontolási képességgel, sem nincs meg az a jogérzete, hogy kellően és egyenlően érdekelje a bűncselekményre vezető és attól visszatartó körülményeket. Ennek következtében ilyenkor hamis az, hogy az elhatározás mindig a visszatartóztató és a cselekményre vezető momentumok helyes felismerésének és nyugodt mérlegelésének alapján keletkeznék.

3. *Eredmények a Btk. 76. § a értelmének megállapításához.*

Az előrebocsátottakból a következő eredményre jutunk. Ha a védelem az elmebetegség vagy elme gyengeség fenfor-gását vitatja, akkor Btk.-ünk értelmében a beszámíthatatlan-

ság csak akkor állapítható meg, ha egyrészt a orvosszakértők véleménye alapján a vádlott elmebetegnek vagy gyengeelméjűnek tekinthető és másrészt bizonyítva van, hogy a vádlott éppen ezen elmebetegség vagy elme gyengeség folytán nem birt akaratának szabad elhatározási képességével.

Mint alább elő fogom terjeszteni, megegyezik a 76. §. ezen szövegezésével bíróságainknak azon gyakorlata, amely-nél fogva nem csupán arra helyeznek sulyt, vajjon adott esetben az orvosszakértők megállapították-e az elmebetegsége-t vagy elme gyengeséget, hanem arra is, hogy az elme-tehetség megzavarása olyan foku volt-e, miképpen emiatt a vádlott nem birt akaratának szabad elhatározási képességével?

Az akaratnak szabad elhatározási képessége pedig, amint a fentebbiekben kifejtettem, azt jelenti, hogy a tettes a cselekmény elkövetésekor mérlegelni képes a büntetendő cselekményre vezető ingereknek és a büntetendő cselekménytől visszatartóztató okoknak sulyát és ezeknek latolgtatása után bizonyos relativ szabadsággal határozhat.

Kétségtelen, hogy Btk.-ünk ezen álláspontja nem természettudományi álláspont, hanem a régi spekulatív bölcsészeti iránynak, t. i. nem a kísérleti, hanem a régibb értelemben vett lélektannak álláspontja. S ez a nézet még nemcsak a legtöbb tételes törvényben, hanem a büntetőjogi írók többségénél is az uralkodó.

4. *A 76. §. szövegezése és az orvosszakértők helyzete.*

A 3. alatt jelzett kérdésekben a szakértő urak csak véleményt nyilvánítanak. Ez a vélemény kétség nélkül támogatja, gyakran irányítja is a bíróságot, illetve az esküdteket, de valóban annak elfogadása vagy annak elvetése kérdésében mégis dönt a bíróság, illetőleg döntenek az esküdtek, nevezetesen az esküdtek fognak e tárgyban határozni mindazokban az ügyekben, amelyeket az 1897. évi XXXIV. tcz. (bűnvádi perrendtartást életbeléptető törvény) az esküdt-bíróság hatáskörébe utal, jelesül általában akkor, ha a vád tárgyai öt évnél hosszabb tartamu szabadságvesztéssel vagy életfogytig tartó fegyházzal, vagy halállal büntetendő büntett, illetőleg nyomtatvány utján elkövetett bizonyos büntetendő cselekmények. A bűnvádi perrendtartás 358. §-a értelmében ugyanis az esküdtekhez intézett főkérdésben rendszerint bele kell foglalni a beszámíthatóságot kizáró okot és pedig akképpen, hogy a főkérdésre adott igenlő válasz kizárja annak fenforgását, és csak ha ennek a kérdésnek beigazolása a főkérdést igen terjedelmessé vagy nehezen érthetővé tenné, akkor a beszámítást kizáró ok külön kérdésbe is foglalható. Mind a főkérdést, mint a külön kérdést kizárólag az esküdtek döntenek el.

Őszintén beismerem, hogy nagy aggodalmakkal kísérem azt, mikép ily nagy jelentőségű kérdésben a szakértők véleményét nemcsak a bíróság, amelynek tagjai, reményem, jogi oktatásunk átalakítása folytán, lassankint mindinkább törvényszéki elmekörtani ismereteket is el fognak sajátítani, hanem a teljesen laikus esküdtek is szuverén tejjhatalommal döntenek. Ez egyébként az újabb büntetőjogi irányok művelői részéről tüzetesen meg van már világítva és egyik oka annak, hogy ezen irányoknak mind orvosi, mind jogtanár munkásai gyakran nyilatkoznak az esküdtzéki intézmény ellen.

A Btk. 76. §-ának szövegezése természetesen az orvosszakértő urakra nézve is igen nagy horderejű. Ha a bíróság a törvény szövegezését felhasználva teszi fel a kérdést, a szakértőtől nem azt fogja kérdezni, hogy a vádlott a bűncselekmény elkövetésekor elmebeteg vagy elme gyenge volt-e, hanem azt, hogy a cselekmény elkövetésekor «birt-e akaratának elhatározási képességével?»

A kérdésnek ilyen feltevése ellenkezik az orvosszakértő urak többségének determinista álláspontjával s már ez okból is éles bírálat tárgya volt.

A 76. §. újjászövegezésére nézve nagybecsű az a véle-

mény, melyet a Btk. módosításának előmunkálatai kapcsán a magyar igazságügyminiszter ur felkérése folytán az igazságügyi orvosi tanács három év előtt adott s melyről annak idején azon az alapon szereztem tudomást, hogy az előadói tervezetek egyikének szerkesztésére az igazságügyi kormánytól megbízást kaptam.

Dr. Balogh Jenő.

(Folyt. köv.)

Jog a becsületsértésre.

A Btk. 315. §-a alapján, mely a házi fegyelem gyakorlatában elkövetett könnyű testi sértést büntetlennek minősíti, továbbá a cselédtörvény 45—47. §§-ai alapján kifejlődött egy bírói praxis, melynek ugyan eddig még nem nagyon sokszor volt alkalma megnyilatkozni, de amely mindamellett az előfordult esetekben a büntetés alól következetesen fölmentette azokat, akik mint házi fegyelemre jogosultak akár tettleges, akár szóbeli becsületsértést követtek el.

A házi fegyelmi jog eseteinek a jogosult alany szerint 4 nagy csoportját lehet megkülönböztetni aszerint, amint a jogosult 1. a szülő vagy annak helyettese, 2. a tanító, 3. a letartóztatási intézet igazgatója vagy személyzete (Btk. 29., 35., 37., 40. §§-ok) 4. a gazda. Az első 3 esetben a kérdés nem nagy fontosságú, de igen is nagy szociálpolitikai jelentőséggel bír a 4. esetben.

A magánember becsületének az a kicsinylése, amelyet büntetőtörvényeink inicziáltak, bíróságaink pedig a tulenyhe szabályok laza alkalmazása által még inkább rendszeresítettek, ágazik ki ebben a praxisban is, mely mint a szociális elégedetlenség fokozására is alkalmas eszköz, kétszeresen káros. A cselédi pályát senkisé fogja tulságosan rózsásnak mondani; ez az osztály képezi a jobbmóduak és az alsóbb néposztály között az érintkezési vonalat, mint közbelső réteg, mint surlódási felület szerepel az osztályok kölcsönhatásában; mint ilyen közelről látja az «urak» életét és azon elégedetlenséget, mely a vagyoni és életmódi különbözőségek alapján önként kifejlik lelkében, sok és nagy alkalma van az alsóbb néposztály többi rétegével közölni. A misera plebs contribuens amugy is jogfosztottnak érzi és hirdeti magát és lehet-e az ily érzések szószólóinak erősebb érvet adni a kezükbe, mint azt, hogy a szegény ember becsülete is prédája a vagyonos osztálynak, a jog megengedi, hogy a gazda cselédének becsületében büntetlenül gázoljon?

Az a bírói praxis, mely ily vészes kommentárookra ad alkalmat, fölmentő ítéleteiben kétféle gondolatmenetet szokott követni és pedig vagy a cselédtörvény 45—47. §§-aira vagy pedig Btk. 313. §-ára támaszkodik.

A cselédtörvény vonatkozó §§-ai a következőleg hangzanak:

45. §. «A cseléd a gazda parancsait tisztelettel és megadással fogadni tartozik, kifejezések és cselekvények, melyek a család és háznép keretén kívül más személyek között sértőknek tekintethetnek, a gazda irányában nem támasztják a vélelmet, hogy a cselédet becsületében érinteni szándékozott volna.»

46. §. «A gazda jogosítva van cselédjét megdorgálni szolgálati kihágásaiért, esetleg fizetéslevonással is fenytetni.»

47. §. «Ha a fenytetés igazságtalanul alkalmaztatott, a cseléd a hatóságánál orvoslást kereshet.»

Ezen §§-ok minden esetre igen nagy cselekvési szabadságot biztosítanak a gazdának a cseléddel szemben és éppen ezzel nem mondhatók modern vagy liberális szelleműeknek. De még inkább fokozta e szakaszok káros hatását az, hogy azokat bíróságaink nagyon is kiterjesztőleg akként magyarázzák, hogy a cseléd ellen használt becsületbevágó kifejezések általában nem tekinthető sértőknek és ennél fogva ezen §§-okra való hivatkozással minden esetben föl szokták menteni a vádlottat, tekintet nélkül a kifejezés súlyosságára. Szóval bíróságaink úgy fogják föl e §§-okat, mint amelyek

a gazdának abszolút becsületsértési jogot adnak. Ez a «jog a becsületsértésre» nehezen egyeztethető össze a huszadik század eszmevilágával. Bíróságaink csak akkor volnának menthetők, ha a törvény más utat nem engedett volna. Azonban a törvény nem zárja ki a gazda elíteltetését. A fentebb idézett §§-ok nem azt mondják ki, hogy a gazda által használt kifejezés egyáltalában nem büntetendő, még csak nem is azt, hogy az egyáltalában nem tekinthető sértőnek, hanem csakis annyit, hogy «kifejezések és cselekvények» melyek más személyek között sértők, «a gazda irányában nem támasztják a vélelmet, hogy a cselédet becsületében érinteni szándékozott volna». Tehát: csakis a vélelmet nem támasztják, de a sértő szándék bebizonyítása és ennek alapján a büntetés nincs kizárva. Maga azon körülmény, hogy a gazda oly szót vagy cselekvényt használt, amely a közönséges életben sértőnek szokott vétetni és amely miatt más esetekben a 261. §-t alkalmazzuk, nem elég, hanem az elíteltetéshez több kell: a körülményekből kell kiviláglania a sértő szándéknak. A cselédtörvény fenti §§-ai nem a becsületsértésre adnak jogot, hanem csak minden bűncselekmény általános kelléke a szándék fenforgásának megállapítására adnak egy bizonyítási szabályt. Ennél fogva tulajdonképpen a cselédtörvény eme §§-ai nincsenek ellentétben a Btk. 261. §-ával, csak praesumptio legis alakjában fejezik ki az amugy is fenálló praesumptio hominist, hogy a gazdánál általában nem kell a sértő szóból a sértő szándékot is következtetni, vagyis nem kell általánosságban a becsületsértő szándékot vélelmezni, mint a hogy azt külön törvényes intézkedés nélkül sem tételezzük fel a szülőnél vagy a tanítónál. Bíróságaink kizárólagos felmentő praxisa a cselédtörvény 46. §-ának ad tulsulyt és teljesen megfelelkezik az igazságtalan fenyték ellen a 47. §-ban engedett jogorvoslatról, illetve ezen jogorvoslatot teljesen illusóriussá teszi.

A cselédtörvény §§-ainak óvatos szövegezése, mely csakis a becsületsértő szándékról beszél, mutatja, hogy a törvény nem akart becsületsértési jogot statuálni. Ebből kifolyólag a 46. §-ban engedett dorgálási jogban sem foglaltathatik a becsületsértés joga, mert hiszen dorgálni lehet becsületsértés nélkül is. Ha már a bíróságok nem helyezkedhettek arra az álláspontra, hogy az 1876: XIII. tcz.-nek rendelkezései a Btk. 261. §-ával mint későbbi törvényvel obrogáltattak, e szakaszokat, melyek még szoros magyarázat mellett is alkalmasak arra, hogy egy egész osztályban az igazságtalanság és megaláztatás érzetét okozzák, legalább is nem lett volna szabad kiterjesztőleg magyarázniok. Óvatos és szoros magyarázat mellett nem fogjuk megadni egy egész osztály ellen a becsületsértési jogot, hanem arra az eredményre jutunk, hogy a gazda általi becsületsértés minden egyes esetében az összes körülmények tüzetes megvizsgálása alapján kell eldönteni, hogy a sértő szándék, mely a 46. §. szerint nem vélelmeztetik, de bizonyítható, fenforgott és ezen vizsgálat eredményéhez képest kell elítélni vagy felmenteni.

A becsületsértési jogot statuáló ítéletek másik fajtája a következő gondolatra támaszkodik.

A gazda a Btk. 313. §-a szerint mint a házi fegyelmi jog birtokosa, annak gyakorlatában büntetlenül követhet el könnyű testi sértést, vagy más szóval könnyű testi sértést elkövetni jogosult. Már pedig a könnyű testi sértésben a becsületsértés, mint csekélyebb befoglaltatik, ennél fogva argumentum a maiori ad minus alapján a házi fegyelmi jog gyakorlatában elkövetett becsületsértést is büntetlennek kell minősíteni.

Ez az okoskodás, mely mint látható, szintén a becsületsértésre való alanyi jogot statuálja, helytelen a következő okokból:

1. A fenti levezetés analogián alapul, már pedig az analogia a büntetőjognak nem jogforrása. Elsősorban nem jogforrása a vádlott terhére, mint azt a Btk. 1. §-a explicite ki-